

سال دوم، شماره‌ی اول، بهار و تابستان ۱۳۹۰

شناسایی تیپ‌های هوای سمنان و ارتباط آنها با الگوهای گردشی تراز ۵۰۰ هکتوپاسکال

دکتر امیرحسین حلبیان^۱، فرشته رزمجویی^۲

دریافت ۸۹/۲/۱

پذیرش ۸۹/۱۱/۲۳

چکیده

در این پژوهش به منظور شناسایی تیپ‌های هوای سمنان ۷ متغیر (که با توجه به ساعات سه‌گانه دیده‌بانی مجموعاً ۱۸ متغیر را شامل می‌شود) از اول فروردین‌ماه ۱۳۵۸ تا بیست و نهم اسفندماه ۱۳۸۲ در ایستگاه سینوپتیک سمنان بررسی گردید. انجام تحلیل خوشه‌ای بر روی آرایه داده‌های استاندارد شده (18×9094) و ادغام روزها بر اساس روش «وارد» نشان داد؛ سمنان دارای ۵ تیپ هوا می‌باشد که عبارتند از: ۱- تیپ معتدل ۲- تیپ گرم و بادی ۳- تیپ بسیار سرد، بارشی و مه‌آگین ۴- تیپ بسیار گرم، خشک و بادی و ۵- تیپ بسیار سرد و یخبندان.

بر اساس یافته‌های این پژوهش تیپ هوای بسیار گرم، خشک و بادی فراوان‌ترین و بادوام‌ترین و تیپ معتدل، کم‌بسامدترین و کم‌دوام‌ترین تیپ‌های هوای سمنان هستند. در ادامه برای هر تیپ یک روز به عنوان روز نماینده انتخاب گردید. فراوانی ماهانه و سالانه هر کدام از تیپ‌ها نیز محاسبه و مشخص گردید که فراوانی سالانه تیپ‌ها در سه دهه گذشته تغییر کرده است. در پایان به بررسی ارتباط این تیپ‌ها با الگوهای گردشی تراز میانی جو پرداخته شد و آشکار گردید که رخداد هر کدام از تیپ‌ها متأثر از الگوهای گردشی خاصی است.

کلید واژه: تیپ هوا، تحلیل خوشه‌ای، الگوی گردشی، اقلیم‌شناسی همدید، سمنان.

۱- استادیار دانشگاه پیام نور، پست الکترونیکی: halabian_a@yahoo.com

۲- کارشناس ارشد اقلیم‌شناسی، دانشگاه اصفهان